

નાટક સમયસાર
શિબિર-૫ જીવદ્વાર (છંદ ૧-૬)
પ્રવચન-૧ તા. ૨૦-૪-૨૪ સવાર
Episodes 38 - 40

Episode 38

અનિત્યતાનો સચોટ બોધ

<u>અનિત્યતાનો બોધ</u>	<u>રુચિનો અભાવ</u>
* અનિત્યતાનો બોધ - Eg. ઘડો - ફૂલ Eg. Tower - જગતનો મહિમા છૂટે	* Born - રાજકોટ? મુંબઈ? - એકત્વ in body - Need more ભાવન
* સંભવ - અસંભવ - Eg. Napoleon - પર્યાયને સ્થિર	* મોક્ષ દુર્લભ નથી - સમ્યગ્દર્શન દુર્લભ છે - ૧૨ ભાવનામાં - No મોક્ષ ભાવના
* ૧૨ ભાવનામાં પ્રથમ - અનિત્યભાવના - Eg. Mulla - અનુભવ / આશા / 3 marriages	* Eg. પગ છૂટા કરવા - પરિભ્રમણનો બોધ - ઝૂરણા - વેદના - ઝંખના
* જે સ્વરૂપ સમજ્યા વિના - જાણ્યા - knowing - સમજ્યા - understanding + realise	* Eg. Use mobile - After satsang - Educated વર્ગ
* લક્ષ on ત્રિકાળી - Eg. સ્ત્રીપણું - ત્રિકાળીપણું - Eg. Vase / curtains રુચિ પ્રમાણે	* Eg. Narrow-minded - Eg. Only 70 years - મૃત્યુ પછી શું
* જ્ઞાયકનું ચિંતન - if strong અનિત્ય બોધ - અવસર છે જાગવાનો	* મનુષ્યપણું - મળવું - પુણ્યોદય - માનવું - પાપોદય
* Eg. હાથમાં હીરો વિસ્મૃત - શોધવા જાય - આત્મા છે - છતાં શોધવા જાય - સુખની શોધ બહાર	* પંચમકાળમાં મોક્ષ નથી - Eg. ગૌતમસ્વામી - સુધર્માસ્વામી - જંબુસ્વામી - Eg. યશોવિજયજી says
* Eg. હીરાના હારના પ્રકાશમાં - હાર શોધે - સ્વયંના જ્ઞાનપ્રકાશમાં - સ્વયંને શોધે	* Eg. દાંતનું દર્દ - ક્યારે સવાર પડે - નરકમાં શું થશે - નરકમાં મનુષ્યપણું ઈચ્છ્યું - હવે શું કરે છે

Episode 39

છંદ ૧

ચિદાનંદ ભગવાનની સ્તુતિ

ચિદાનંદ સ્વરૂપ	સારભૂત - સકળ જાણનાર
* આ દોહો - શ્રીમદ્ અમૃતચંદ્રાચાર્ય - સમયસાર કળશના પ્રથમ શ્લોકનો પદ્યાનુવાદ છે * ચિદાનંદ ભગવાનની સ્તુતિ છે - તે ચિદાનંદ પ્રભુ પોતાની સ્વાનુભૂતિથી શોભિત છે	* સર્વ પદાર્થોમાં સારભૂત - આત્મપદાર્થ છે અને - સર્વ પદાર્થોનો જ્ઞાતા છે
* જે પદાર્થ પોતાના - તે જીવ - અનુભવથી શોભાયમાન છે - જ્ઞાન અને આનંદ સહિત છે * નિજ અનુભૂતિથી શોભે - પોતાના આત્માનું સ્વસંવેદન જ્ઞાન - પોતાના સ્વરૂપથી શોભે છે - સ્વભાવ જ એવો છે * કેવું છે સ્વરૂપ? - ચિદાનંદ = જ્ઞાન + આનંદ - આનંદ નહીં તો - જ્ઞાન નહીં તો - સાર ન રહે કેવો આનંદ - રસ ન રહે * આત્મા સદા જ્ઞાનરૂપ જ રહે - અજ્ઞાનકાળે પણ જ્ઞાન જ વેદે - નિર્મળ પર્યાય ત્યારે આનંદ વેદે	* તે ચિદાનંદ ભગવાન - સંસારમાં સર્વ પદાર્થમાં સારભૂત છે - સમસ્ત પદાર્થનો જાણનાર જ્ઞાતા છે * સકળ પદાર્થમાં - આત્મપદાર્થ જ - સારભૂત - ઉપાદેય - સમયનો સાર છે - કલ્યાણકારી છે * સંપૂર્ણ પદાર્થનો જ્ઞાતા છે - બીજા જડ - તેનો જાણનાર માત્ર આત્મા - કેવળજ્ઞાન સ્વભાવી છે * આત્મા આનંદમૂર્તિ છે - તે સિવાય આનંદ ક્યાંય નથી - આનંદ જ સાર છે - તેથી આત્મા સારભૂત * આત્મા જ્ઞાનસ્વરૂપ છે - ત્રણ કાળ ત્રણ લોક ઝળકે - પણ ઉલગાય નહીં in reflections એવો સ્વભાવ છે * એવા શુદ્ધાત્માને - નમન - હાલની પર્યાય - શુદ્ધ સ્વરૂપને નમન - શુદ્ધ સ્વરૂપની સ્તુતિ કરી
* શુભાશુભરહિત - શરીરરહિત - ત્રિકાળી શુદ્ધ જ્ઞાનસ્વરૂપ છે - અજ્ઞાનીને - સમ્યગ્દષ્ટિને - અનુમાનથી અનુભવથી સમજાય * આત્માનો નિજ સ્વભાવ જ એવો છે - ચિદાનંદ - જ્ઞાન + અનુભવ - સદા સ્વભાવ રહે - શોભે છે * શુભાશુભ - વિકાર - તે એનો સ્વભાવ નથી - વિભાવ છે - આવે / જાય - ત્રિકર્મરહિત છે	* ૧૨ દ્વાર છે - તેમાં આ જીવદ્વાર - પ્રથમ આત્મસ્તુતિ - પછી સિદ્ધ ભગવાન - જિનવાણી સ્તુતિ * અધ્યાત્મ ગ્રંથ છે તેથી - પ્રથમ આત્મસ્વભાવની સ્તુતિ થાય છે - પછી સિદ્ધ ભગવાનની (પર્યાય વિશુદ્ધ)

Episode 40

છંદ ૨

સિદ્ધ ભગવાનની સ્તુતિ
(જેમાં આત્માનું વર્ણન)

સ્વયંજ્યોતિ	ચૈતન્યચિહ્ન - અંતરજામી - નમસ્કાર
* વ્યવહારથી સિદ્ધોને નમસ્કાર - પરમાર્થથી શુદ્ધાત્માને નમસ્કાર કારણ કે 'સિદ્ધ સમાન સદા પદ મેરો' * મીઠી વાણીમાં પદ રચના - ગદ્યમાં અર્થ પ્રધાનતા - પદ્યમાં ભાવની પ્રધાનતા - Eg. Penથી write (અર્થ) - શાહી ઢોળાય (ભાવ) * સમજવા પછી આનંદ લો - લેવાનો છંદ છે - આનંદ તો રસ આવે - Eg. માત્ર નમો સિદ્ધાણં બોલ્યે ન આવે - સ્વરૂપ સમજ્યે આવે	II) * જેમનું ચૈતન્યચિહ્ન છે - ચિહ્ન શું છે? - ચિદ્રૂપ - Not by achievement - ઇતિહાસ - But by its સ્વભાવ - trademark * નિષ્કલંક છે - નિર્વિકાર છે - નિરંજન છે - Pure soul - શુદ્ધ સ્વભાવ - Unchanging nature (ત્રિકાળ) - શુભાશુભરહિત * સુખસાગર - સુખધામ છે - Eg. સમુદ્રરૂપ - not lake / નદીરૂપ - અગાધતા ગુણનું દર્શન * વિશ્રામ લઈ રહ્યા છે = સિદ્ધો - સુખધામ છે અને જે તેમાં - એકાગ્ર - તેમની પર્યાયમાં પ્રગટે છે
I) * જે સર્વદ્રવ્યોમાં પ્રધાન છે - તથા પોતાના તેજથી દીપે છે * જે પોતાના પ્રકાશ વડે - ચૈતન્યજ્યોતિ વડે - પોતે શોભાયમાન છે - બીજા અજીવ પદાર્થ વડે જેનો ભાસ થતો નથી - જે પરમ પદાર્થ પ્રસિદ્ધ છે * બીજાના તેજથી પ્રકાશિત નથી - પોતાના પ્રકાશથી પ્રકાશિત છે - પરનિમિત્ત વિના Eg. no fuel / ઈંધન - સ્વયંજ્યોતિ છે - બીજાની કૃપા / મદદ વિના * સમસ્ત પદાર્થોમાં પ્રધાન છે - સારરૂપ છે / મુખ્ય છે / ઉત્કૃષ્ટ છે - જગત મુખ્ય લાગે - તેટલો આત્માથી દૂર - તેને ગૌણ કર્યો * સ્વયંજ્યોતિ in Shri Atmasiddhi Shastra - સ્વપરપ્રકાશક જ્ઞાનજ્યોતિ છે - પ્રકાશવામાં બીજાની મદદની જરૂર નથી - Like સૂર્ય - But only પરપ્રકાશક છે	III) * જે જીવ-અજીવ પદાર્થ તથા તેનાં ગુણપર્યાયને જાણનારો છે - જીવાજીવ પદાર્થને જાણે છે - ઘટપટને જાણે છે - સ્વયંને પણ જાણે છે * અંતરજામી - ઘટઘટમાં - પ્રતિ દેહે બિરાજમાન છે - સર્વ જીવ છે સિદ્ધસમ (સ્વરૂપે) સિદ્ધો - સ્વરૂપસ્થ થયા છે IV) * તે સિદ્ધ ભગવાન મોક્ષરૂપ છે - મોક્ષપુરીમાં નિવાસ કરે છે - સિદ્ધાવસ્થામાં વસે છે (સિદ્ધશિલા પર) * તેને મોક્ષગામી જીવ / શિવમાર્ગના પથિક - સમ્યગ્દષ્ટિ - શ્રાવક - મુનિ - જ્ઞાનદષ્ટિ વડે જોઈને (સ્વરૂપસ્થ જ છે એમ જાણીને) - નમસ્કાર કરે છે - બનારસીદાસજી નમે છે